

GEROEPEN OM TE GETUIGEN

Het woord 'roeping' gebruiken we vooral voor predikanten en priesters. Zij zijn door God geroepen tot een speciale taak in de kerk en in de wereld. Net als de discipelen in de Bijbel. Heeft God hen rechtstreeks vanuit de hemel aangesproken? Roept hij je naam klip en klaar? Het evangelie van Johannes gaat meer uit van 'bemiddeling'. Mensen zetten elkaar op het spoor van hun bestemming. Wie is voor ons een richtingaanwijzer geweest?

Het evangelie vertelt over een soort kettingreactie. De één na de ander getuigt van de enorme aantrekkingskracht die Jezus op hen uitoefent. Ze steken elkaar aan om hem te volgen. Hun doorgeef-gesprekken veroorzaken een soort zwaan-kleef-aan effect. Johannes de Doper, Andreas, mister x, Petrus, Filippus, Nathanaël En het gaat zo maar door tot op de dag van vandaag: 2 miljard christenen wereldwijd. Wie hebben wij aangestoken?

Misschien horen we te veel in het woord 'roeping'. Misschien kijken we alleen maar naar de professionals. We horen er iets groots in. Ernstig allemaal. Het ligt veel

simpeler. Iedereen heeft de roeping om anderen gelukkig te maken. Iedereen heeft de roeping om zijn eigen plaats in deze wereld in te nemen. Door anderen gelukkig te maken zal je ook zelf gelukkig zijn. En zoals een kerkvader (Irenaeus) het uitdrukte, het geluk van de mens is de glorie van God. Hoe zouden we als geloofsgemeenschap bij kunnen dragen aan elkaars geluk?

Lezen: Johannes 1 : 35 – 52

‘Ga zelf maar kijken’ (Johannes 1 : 46).

Bevooroordeeld.

Naar de Filistijnen gaan. In Adamskostuum rondlopen. Niet van gisteren zijn. Allemaal uitdrukkingen die uit de Bijbel onze taal zijn terecht gekomen. Nog een paar: muggenziften, een aanfluiting, Wie een kuil graaft voor een ander. In het gelezen gedeelte uit het evangelie van Johannes staat er ook eentje? ‘Kan er uit Nazareth iets goeds komen?’ Van iemand uit een afgelegen plaatsje, uit een gat, kun je men niet veel verwachten, betekent het spreekwoord. Jezus kwam uit het spreekwoordelijk afgelegen plaatsje, een gat. Nazareth. Het verhaal achter dit vooroordeel?

Wel een kersverse volgeling van Jezus, Filippus van naam, komt een zekere Nathanaël tegen. Filippus wil zijn nog ongelovige Joodse volksgenoot overtuigen, dat de man die hij volgt -Jezus uit het gehucht Nazareth- toch echt de beloofde Messias is. Filippus begint enthousiast te vertellen over wat voor hem en de anderen die Jezus al volgen de ontdekking van de eeuw moet worden genoemd. Hij legt daarbij zijn hand op de Bijbel. ‘Wij hebben de man gevonden over wie Mozes in de Wet geschreven heeft en over wie de profeten spreken in de heilige Schrift: Jezus, de zoon van Jozef uit Nazareth is de Messias. Nathanaël reageert gereserveerd. Hij laat dezelfde scepsis zien als later de ongelovige Thomas, die ook een gezegde is geworden. ‘Kan er uit Nazareth iets goeds komen?’ negeert Nathanaël Jezus. Is het dorpsrivaliteit met het naburige Kana, waar hij zelf vandaan komt, wat de diskwalificatie van Nazareth en de dorpeling Jezus oplevert? Of speelt het feit dat deze vrome Jood over Nazareth niets kan vinden in de Wet en de profeten in relatie tot de Messias? Welke emotie het ook geweest mag zijn, voor Nathanaël stelt Jezus in eerste instantie totaal niets voor in de geschiedenis van God met ons mensen. Hij is wat dat aangaat voor hem een nobody.

Het spreekwoord ontleent aan dit verhaal uit het evangelie -‘Kan het uit Nazareth iets goed komen?’- geeft dan ook aan dat men op grond van de afkomst van Jezus de zoon van een timmerman uit het dorpje Nazareth weinig van hem verwacht. Komt ie uit dat gehucht? Dan heeft hij geen betekenis. Er spreekt nogal wat vooroordeel uit wat de afkomst van iemand betreft. Ja, wat kun je verwachten van

iemand die geboren is in het onaanzienlijke dorpje Beni Sidel in het Rifgebergte in Marokko. Weet u het te liggen? Ahmed werd er geboren en getogen, Ahmed Aboutaleb. Er kan op grond van zijn oorsprong toch niet veel van hem geworden zijn. Oh, nee? De Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb werd vorig jaar itgeroepen tot beste burgemeester ter wereld. Hij kreeg de World Mayor prijs vanwege zijn sterke overtuiging dat vrede, vrijheid, gelijke rechten en waardigheid enorm belangrijk zijn voor de sociale cohesie in de stad. Beoordeel niemand op zijn of haar afkomst maar op iemands woorden en daden, lijkt mij een aardige te trekken les. Er kan uit Nazareth en andere gaten en gehuchten absoluut iets goeds komen! Zelfs de Messias kan er uit afkomstig zijn.

Hemel op aarde

Wie niet op afkomst maar op de woorden en daden van Jezus let weet dat deze Nazarener de Messias is, vertelt het evangelie van Johannes. Dat kan niet anders. Jezus is op onze planeet goddelijk bezig geweest. Maar je moet daar wel oog voor krijgen. Dus nodigt Jezus twee mannen die hem achterna lopen uit om te komen *kijken*. Zien is een kernwoord in het evangelie van Johannes. Hij draait zich om en vraagt aan Andreas en een niet nader geïdentificeerde man: 'Wat zoeken jullie?' Niet wie? Maar 'wat' zoeken jullie? 'Waar logeert u?' geven zij als antwoord. Met ander woorden: waar gebeurt het echte werk, waar wordt God op deze aarde onovertroffen zichtbaar gemaakt? 'Kom maar mee, dan zal ik het je laten zien', wijst Jezus hen de weg. Geef je ogen de kost. Waar hij verblijft moet wel een imposante locatie zijn, denk je dan, wil de persoon Jezus zijn onaanzienlijke afkomst ontgroeien en gaan schitteren. Inderdaad, weer twee volgelingen erbij als Andreas en de onbekende man zien waar Jezus onderdak heeft. Het Hilton? Nee, Hij verkeerde onder mensen in de knel, vertelt de evangelist. God gebeurt in hun midden. In het zicht. En hoe? 'Het Woord van God is mens geworden en heeft onder ons gewoond', begint Johannes vol verwondering met het Kerstgebeuren zijn evangelie. Jezus maakte dat Woord van God meer dan iemand anders zichtbaar. De evangelist schrijft vol daarover: 'Hij was vol goedheid en waarheid. We hebben zijn grootheid gezien.'

Er bestaat een boek met de titel *Heaven, here I come*. 'Hemel, ik kom eraan.' De schrijfster, Jean Darnell, vertelt erin over de enorme betekenis van Jezus voor haar en voor anderen. Hij was voor haar – ze was ernstig ziek - van levensbelang. En gaat het om vergeving, genezing, vervulling. Jezus' persoonlijkheid liet en laat een onvergetelijke indruk achter op mensen die echt in aanraking met hem komen. Zij hadden en hebben het gevoel dat door zijn woorden en daden niet minder dan de hemel onwaarschijnlijk dicht bij hen komt. Iets van God. Zouden mensen ooit kunnen geloven dat er zo'n groot iemand als Jezus op aarde heeft geleefd? Zijn er getuigen die

kunnen bevestigen dat dit verhaal niet te mooi om waar geweest te zijn is? Ja, die zijn er, getuigen, zelfs ooggetuigen, promoot de evangelist zijn Jezus. Allemaal betrouwbare schakels in Gods bemoeienis met ons en onze wereld. Je kunt ervan op aan. Er kan uit Nazareth iemand die goed doet komen. Iemand die 'God' doet.

Geroepen

Het lijkt wel alsof de hemel open staat, getuigt de evangelist, en de engelen van God omlaag en naar beneden gaan als Jezus' volgelingen geconfronteerd worden met Jezus' woorden en werken ten dienste van mensen. Mooi beeld die Jacobs ladder! Johannes de Doper is de eerste, die getuigt van Jezus als de verbluffende verbindende schakel tussen hemel en aarde. De Doper is dan ook de kroongetuige. Zijn getuigenis is het begin van een kettingreactie die tot op de dag van vandaag doorgaat: 2 miljard christenen. Andreas en de onbekende -vermoedelijk de schrijver van dit evangelie- komen als eersten tot geloof. Via het doorgeef-gesprek ontstaat er zoiets als een zwaan-kleef-aan-effect. Simon Petrus komt tot geloof, dan Filippus en tenslotte raakt ook de scepticus Nathanaël overtuigd, dat Jezus gezien zijn verbluffende optreden wel de Messias moet zijn. U heeft het vast al door we luisteren naar de roeping van de eerste discipelen van Jezus zoals de evangelist Johannes dat op zijn geheel eigen manier beschrijft.

Hoe zo'n roeping tot discipelschap in z'n werk gaat en nog altijd in z'n werk gaat? Karl Barth geeft antwoord. Karl Barth, de grootste protestantse theoloog van na de Tweede Wereldoorlog, geeft in zijn theologen-Duits het volgende antwoord: *Senkrecht von Oben*. Loodrecht van boven. God laat zijn roepstem zonder omwegen in de oren van mensen klinken. Zo uit de hemel. 'Jou moet ik hebben!' Die directe manier van doen is heel goed mogelijk, vertelt een katholieke man, die zich geroepen wist tot de Jezuïeten toe te treden. Hij wil hen die nadenken of kerk of klooster niet hun bestemming zijn, helpen hun roeping in dezen te verstaan. Hij schrijft: 'De weg waarlangs God sommige mensen wel eens dichter tot zich roept, is ongetwijfeld de edelste en subtielste, maar daarom ook de moeilijkste. God raakt een mens soms rechtstreeks in de ziel.' Dat is wel heel direct. Heel *senkrecht*. In het roepingsverhaal van het evangelie van Johannes is er echter meer sprake van bemiddeling, dan de stem van God linea recta in de ziel. Mensen nemen in het evangelie van Johannes anderen mee in een veelbelovende ontmoeting, een ontmoeting die verwachtingen wekt, verwachtingen van grotere dingen en nieuwe ervaringen, ervaringen met het evangelie het evangelie van en over Jezus. Er zijn andere mensen nodig die ons op Jezus wijzen wil hij niet onopgemerkt blijven in de chaos van de wereld en de waan van de dag, wat ons bij drie spannende vragen brengt: Wie bracht mij in contact met Jezus? Voor wie ben ik een richtingaanwijzer in het geloof? Hoe kunnen we als geloofsgemeenschap licht door latend zijn?

Getuigen

Want dat is getuigen zijn: licht door laten. Ik maak dit duidelijk met een voorbeeld. Een vader loopt met zijn dochter door een katholieke kerk. Ze leest op een bordje het opschrift 'een heilige'. 'Wat is een heilige?' vraagt ze haar vader. Die neemt haar mee naar één van de gebrandschilderde ramen. Er staan allerlei grote figuren uit de kerkgeschiedenis op afgebeeld. De zon buiten schijnt door figuren op de ramen heen. De kleuren lichten door het zonlicht op. De vader zegt: 'Een heilige is iemand waardoor het licht van God straalt.' Johannes de Doper staat afgebeeld op zo'n glas-in-lood raam in de kerk die naar hem is genoemd: de Janskerk in Gouda. Hij wijst naar Jezus als het Lam van God. Johannes de Doper laat het zonlicht door. Als iemand net als Johannes en die andere discipelen licht doorlaten, dan getuigt hij of zij van Jezus die het Licht van de wereld is. Op een ansichtkaart te koop in een klooster stond voor de bezoekers de mooie spreuk: 'Wees transparant, wees doorzichtig.' De bewoners van het klooster vroegen aan de bezoeker om licht doorlatend te zijn. Laat je omgeving in je woorden en daden zien wie Jezus was en waar hij voor staat, bedoelden zij. Juist in een donkere tijd als deze. Iemand zei eens toen hij op grond van het getuigenis van anderen overtuigd was geraakt: 'Het was alsof het licht aanging en dingen voor het eerst goed zag.' Geef het licht door!

Bestemming

Discipelen worden geroepen om getuigen te zijn. We beperken het woord roeping meestal tot dominees en priesters. Dat zijn de professionele licht-door-laters. Die hebben er voor doorgeleerd. Ze zijn geroepen tot de dienst aan God in de kerk. Wanneer een jongen in Brabant naar het seminarie ging, zei men ook heel vanzelfsprekend: hij heeft roeping, of als een meisje het klooster binnentrad, had zij roeping. Langzamerhand zijn we er achter gekomen dat roeping niet alleen iets is voor geestelijken, religieuzen, dominees of kerkelijk werkers. Ieder mens heeft een roeping en ieder mens zou daarnaar op zoek kunnen gaan. Wat is mijn bestemming?

Roeping is het idee en het gevoel dat je een zinvolle taak aan het volbrengen bent. Dat je iets doet wat er echt toe doet. Werken in de zorg. In noem maar wat. Roeping klinkt groots en misschien wel ernstig, maar het zit 'm vaak in kleine dingen, in hoe je van betekenis kunt zijn voor anderen. Alle mensen zijn geroepen om lief te hebben en liefde te geven. Roeping heeft niet alleen met de verre toekomst te maken, maar ook met vandaag, morgen, overmorgen. Het is eigenlijk best simpel als ik het mag zeggen. Iedere mens heeft de roeping om anderen gelukkig te maken. Iedere mens heeft de roeping om zijn eigen onvervangbare plaats in dit leven in te nemen. Door anderen gelukkig te maken zal je ook zelf gelukkig zijn en zoals een kerkvader het uitdrukte,

het geluk van de mens is de glorie van God. (Irenaeus.) Jezus volgen of wel een christen zijn is een bijzondere roeping binnen het mens-zijn. Of om het anders te zeggen: een christen is niet iets anders dan een mens, niet iets méér dan een mens, maar hij heeft de opdracht het mens-zijn zoals God bedoelt zo volledig mogelijk waar te maken. Het is die manier van leven, die Jezus in zijn woorden en werken onvergetelijk en inspirerend heeft laten zien.